

Uzasadnienie wniosku o przyznanie Pani Krystynie Mrugalskiej wyróżnienia Ecce Homo

Pani Krystyna Mrugalska to wybitna działaczka społeczna, ikona ruchu rodziców osób z niepełnosprawnością intelektualną, której niezłomna i odważna postawa są przykładem siły człowieka do zmiany systemu i poglądów innych osób.

Krystyna Mrugalska, jako osoba o unikatowym doświadczeniu osobistym i zawodowym w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin, odegrała kluczową rolę w kształtowaniu polityki publicznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Polsce, wyznaczając nie tylko kierunki niezbędnych działań, ale przede wszystkim inicjując konkretne rozwiązania. Jej ponad 60-letnia działalność zmieniła w Polsce sposób postrzegania osób niepełnosprawnością intelektualną i zapoczątkowała prawnoczułowieczy model niepełnosprawności. Krystyna Mrugalska propagując wolności i prawa człowieka osób z niepełnosprawnością intelektualną, upomina się o poszanowanie godności i realizację podmiotowości wobec każdej z nich, mobilizując przy tym środowisko rodziców, specjalistów i władze publiczne do organizowania zindywidualizowanych form wsparcia w niezależnym życiu dla każdej osoby.

Urodziła się 2 października 1937 r., ukończyła studia wyższe na Wydziale Psychologii i Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego ze specjalnością „pedagogika specjalna”, studiując wcześniej specjalność „upośledzenie umysłowe” w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej (obecnie APS).

Począwszy od 1963 r. z ogromną determinacją podejmuje działania na rzecz niezależnego życia osób z niepełnosprawnością intelektualną, zarówno o charakterze systemowym, jak i indywidualnego wsparcia. Jako profesjonalistka, a jednocześnie matka dziecka z wieloraką niepełnosprawnością, była współtwórczynią Komitetu Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski - pierwszej, bezprecedensowej w krajach byłego bloku sowieckiego, oddolnej, ogólnokrajowej, pozarządowej organizacji rodziców i przyjaciół osób z niepełnosprawnością intelektualną, powołanej przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci w 1963 r.

Po zmianach ustrojowych, Krystyna Mrugalska była promotorką wyodrębnienia się Komitetu ze struktury TPD i powołania w roku 1991 samodzielnej organizacji rodziców - Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, początkowo: Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Od początku pełniła w nim funkcję Prezesa Zarządu Głównego. Od 2008 roku jest Honorowym Prezesem PSONI.

Wizja udanego, niezależnego życia osób z niepełnosprawnością intelektualną była inspiracją i motywacją wszystkich Jej działań. Jako uważna obserwatorka życia społecznego, niezwykle wrażliwa na indywidualną sytuację każdego człowieka, z ogromnym zaangażowaniem współtworzyła programowo i organizacyjnie modelowe elementy systemu wspierania osób z niepełnosprawnością intelektualną w środowisku otwartym. To Krystyna Mrugalska opracowała i wprowadziła w Polsce zajęcia ruchowe z muzyką dla osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną; była inicjatorką kolonii letnich i turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin; zainicjowała, opracowała model i wprowadziła w Polsce placówki wczesnej interwencji, oferujące wielodyscyplinarne diagnozowanie, rehabilitację i terapię małych dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego, połączone ze wspieraniem ich rodzin; współtworzyła formy edukacji i rehabilitacji dla dzieci z głębszą niepełnosprawnością – szkoły życia, ośrodki rehabilitacyjno-wychowawcze, dzienne centra aktywności; zainicjowała i wprowadziła w życie w szereg form wsparcia dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną, takich m.in. jak profesjonalne warsztaty twórcze, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Centra Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (Centra DZWONI), grupowe domy (hostele) oraz mieszkalnictwo wspomagane.

W czasie Jej prezesury PSONI stało się silną, opiniotwórczą organizacją pozarządową o uznawanym powszechnie dorobku, cenionym partnerem władz publicznych różnych szczebli, a także innych organizacji pozarządowych, w tym międzynarodowych. Dzięki Jej niewyobrażalnemu poczuciu misji, angażowała i nadal angażuje do działania kolejne pokolenia rodziców i specjalistów. Obecnie PSONI skupia 118 Kół terenowych, prowadzi prawie 400 placówek i wspiera rocznie ponad 33 tys. osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Krystyna Mrugalska już z latami 60-tych ubiegłego wieku przekonywała, że osoba z niepełnosprawnością intelektualną jest podmiotem wszystkich wolności i praw człowieka. To dzięki jej staraniom wprowadzono ustawowe prawo do edukacji dla dzieci z głębokim stopniem niepełnosprawności intelektualnej i dokonano zmian w procedurze ubezwłasnowolnienia.

Odegrała także istotną rolę w procesie podpisania, ratyfikacji i wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Jej bogaty życiorys zawodowy, społeczny i naukowy przekonuje o tym, że jest osobą wyprzedzającą swoje czasy, z ogromną wiedzą, intuicją i doświadczeniem badawczym. Jej publikacje, wystąpienia konferencyjne, działalność szkoleniowa ukazują nie tylko ogromną mądrość i horyzonty, ale także miłość do drugiego człowieka.

Jako wieloletnia prezes Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, obecnie Prezes Honorowa, a także jako współzałożycielka i była Przewodnicząca Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami, ekspertka wielu podmiotów, członkini organów i ciał doradczych (m.in. Rady Działalności Pożytku Publicznego I kadencji, Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych - kilku kadencji, Rady Społecznej przy Rzeczniku Praw Obywatelskich) wciąż wytycza kierunki w dyskursie publicznym i inspiruje innych do działań na rzecz wysokiej jakości życia każdej osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.